

Wojciech Jarząbek jeden z nejznámějších architektů v regionu Dolního Slezska, synonymum prosperity raného kapitalismu. Spojeno s postmoderními budovami z počátku 90. let v klíčových bodech města – jako je obchodní dům Solpol na Świdnicka, hlavní nákupní ulici ve Vratislavi. Několikaleté snahy dát Solpolu status historické památky skončily neúspěchem. Nyní čeká na demolici. Zde zobrazeno jako součást modelu Kolejkowo, velkého železničního modelu s významnými objekty Dolního Slezska.

Budova bývalé základní školy v ulici Drobnera 5-7 ve Vratislavi, zapsaná v městském rejstříku architektonických památek, byla prodána soukromému investorovi. V důsledku toho v tomto místě vyroste obytná a administrativní budova. I přes historický ráz ponechává investor původnímu objektu pouze fasádu; tento způsob přestavby někteří nazývají vratislavská renovační škola. Před rekonstrukcí v budově sídlila fotografická škola AFA. Bolesław Drobner, který dal ulici jméno, byl prvním poválečným prezidentem Vratislavi, autorem koncepce města jako socialistické autonomní republiky (Republika Drobnerowska).

Kolik různých pohledů na historii lze umístit na sebe? Postaveno na počátku 20. století jako kasárna pro německé jednotky, když bylo město v Německu. Po válce byla budova obsazena sovětskými vojsky umístěnými v Polsku. Události této doby připomíná jeho fiktivní román Lubiewo od Michała Witkowského, který popisuje, jak hrdinové cestovali za sexem s vojáky, což kasárna zařazuje do efemérní polské queer historie. Po odchodu sovětských vojsk v budově sídlí Fakulta sociálních věd Vratislavské univerzity. V rámci obnovy byly na chodbách umístěny umělé antické sloupy.

Model vodního uzlu Wrocław, Institut environmentálního inženýrství, Wrocław University of Environmental and Life Sciences. Model, postavený v roce 2006 v měřítku 1:200 pro experimentální účely, reprodukuje centrum Vratislavi s charakteristickými budovami a hydrotechnickými prvky. Používá se k provádění výzkumu souvisejícího s mechanikou a inženýrstvím řeky ve městě. V rámci správních hranic města se slévá pět přirozených řek a řeka Odra – hlavní z nich – se rozděluje na několik vodních toků. Vodní uzel Wrocław je komplexní sítí přípojek a hydrotechnických staveb s plavebními komorami, vodními elektrárnami a průtočnými jezy. Model, jeden z mála tak velkých modelů Vratislavi, umožňuje akademickou analýzu vztahu mezi nimi.

Wroclaw je běžně označována jako město sta mostů; ve skutečnosti jich je podle různých odhadů v současnosti 101 až 118 – některé z nich jsou městskými exponáty a technickými památkami. Řeka Odra a její kanály hrály ve Vratislavi logistickou roli; město mělo dva velké nákladní přístavy, říční loděnice, školu plachtění, obchodní přístavy, průzkumné břehy řek. Vratislav byla díky své poloze postižena povodněmi v letech 1903, 1905 a 2010, ale nejkrutější pro město byla povodeň z roku 1997, známá jako tisíciletí. 40 % Vratislavi bylo pod vodou. Postiženo bylo 2 583 bytových domů. Povodeň na Odře v roce 1997 byla jednou z nejničivějších povodní v historii Polska. Vyžádalo si to 56 životů a veškerý majetek nejméně 7000 lidí. 680 000 domů bylo poškozeno nebo zničeno. Ztráty byly odhadnuty na 63 miliard PLN.

Je také vnímána jako přelom v novodobé historii Dolního Slezska, jako první okamžik, kdy byl v sociální rovině završen proces znovuzískání tohoto území – převzatého z Německa o půl století dříve. Vztah s tímto regionem přiměl lidi k hrdinskému boji o obranu nejen svého majetku a životů, ale také ke společnému úsilí při obraně měst před nadcházející vodou. Podle odhadů radnice bylo ve Vratislavi umístěno 300 000 až 480 000 pytlů písku, převážně dobrovolníků.

Od 70. let do roku 2019 stál u vjezdu do města z panství Leśnica uvítací nápis FABRYCZNA (Tovární čtvrť). Nachází se v západní části města okres byl sídlem většiny velkých průmyslových závodů ve Vratislavi. Většina z nich prošla po roce 1989 důkladnou restrukturalizací a velká část byla zlikvidována. Pozdrav Fabryczna byl odstraněn, protože byl posledních asi tucet let opuštěný a jeho rezivění začalo hrozit zřícením konstrukce.

Wałbrzych, druhé největší město regionu, se ještě před několika lety nazývalo polským Detroitem. Když byly v roce 1994 uzavřeny uhelné doly – průmysl, který tvořil nejdůležitější prvek místní ekonomiky a identity – zažilo město a jeho okolí absolutní ekonomický kolaps. Wałbrzych dodnes slaví Barbórku – svátek sv. Barbory, patronky horníků. Slaví se průvodem a většinou se ho účastní bývalí Zelení nebo Bílí peří – což znamená vyšší a bezpečnější kancelářské práce v kodexu hornické uniformy. Existují sdružení bývalých horníků, kteří se snaží udržet to, co kdysi bylo ústředním bodem místní identity.

Bogatynia je malé město ležící v údolí Turoszowska v jihozápadním cípu Polska. Obec hraničí s Německem a Českou republikou a je jednou z nejbohatších v Polsku. Obec Bogatynia je známá jak v polském měřítku, tak v mezinárodním měřítku především díky obrovskému povrchovému dolu Turów, který zabírá většinu údolí, a také díky elektrárně, která je na něj napojena. Existence povrchového dolu způsobuje řadu problémů, povrchový důl nacházející se v bezprostřední blízkosti Česka a Německa vyvolává protesty obyvatel okolních měst. Aby mohl existovat, důl stále pohlcuje osady umístěné na jeho březích. Blízkost hranic přináší ještě jeden problém. Místní metamfetamin se v ČR vyrábí z léků proti kašli s obsahem pseudoefedrinu, které jsou v Polsku dostupné bez lékařského předpisu. Léky se vytahují z blistrů a převážejí se přes hranice. Piko, jak se metamfetamin v místním slangu říká, není v Polsku příliš populární. V Bogatynii to má obrovský dopad na společenský život.

Lehnica byla až do roku 1993 velitelstvím sovětské Severní skupiny sil a zabírala téměř 1/3 města. Pan Michał Sabadach se přátelil se sovětskými vojáky umístěnými v Lehnici. Město bylo tehdy rozděleno zdí a sovětští vojáci měli k dispozici vlastní obchody, nemocnici a servisní místa. Život přes zeď s Rusy zanechal obrovskou stopu na městské infrastruktuře a společnosti. Když odcházeli, nechali panu Michalovi suvenýry. Spolu s předměty souvisejícími s Polskou lidovou armádou – armádou Polské lidové republiky, uniformami a pomníky, které byly po změně režimu převráceny – jsou dnes základem jeho soukromého muzea. Pan Sabadach pořádá pro veterány setkání, při kterých pokládají květiny k pomníkům na jeho zahradě.

Fredruś, turistický autobus a významný symbol poválečných let Vratislavi, který nyní přestavuje Klub sympatizantů městské dopravy (KSTM) v areálu bývalých Opraváren tramvají poté, co byl téměř 20 let ponechán shnít. Fredruś byl vyroben v roce 1974 z městského autobusu Jelcz 272 MEX, vyrobeného v dolnoslezské autobusové továrně Jelcz.

Siechnice se v průběhu minulého století proměnila z předměstské obce v samostatné město. Hlavní oblastí výroby byl potravinářský průmysl, který se postupem času rozvíjel. V současnosti jsou skleníky v Siechnici, kde se pěstují rajčata, jedny z největších v Evropě. Zalidnění území novými sídlištěmi spojené s rozšiřováním výrobních závodů vyústilo v konflikt o znečištění přírodního prostředí světlem. Provizorně jsou skleníky v noci částečně zakryty, ale za soumraku je zář vycházející z nich vidět na několik kilometrů.

Čtvrť Przedmieście Oławskie ve Vratislavi byla nazvána Bermudským trojúhelníkem, protože byla vnímána jako zvláště nebezpečné místo. Ve skutečnosti byl Trójkąt – čtvrť vícepodlažních činžovních domů a postindustriálních zařízení z přelomu 19. a 20. století – osídlen hned poté, co se město stalo polským, a od té doby je silně podfinancované. To bylo také těžce poškozeno během povodní v roce 1997.

Nejznámějšími obyvateli Bermudského trojúhelníku jsou rodina Kiepscy a jejich sousedé. „Świat według Kiepskich“ je televizní seriál vysílaný od roku 1999 Televize Polsat a produkoval ATM Studio. Scénář, který původně napsal Janusz Sadza, vycházel z jeho zkušeností ze samotného života v Bermudském trojúhelníku. Přestože popis zařazuje dění do čtvrti Osiedle Kosmonautów, inspirace architekturou Bermudského trojúhelníku a názor na něj je jasně patrný. Obyvatelé fiktivního nájemního domu na neexistující adrese Ćwiartki 3/4 (hříčka o lahvích vodky) se pomalu dostávali do povědomí dobře zpracované satiry na stereotyp polské identity.

Série skončila v roce 2022, po 23 letech ve vysílání.

Solpol je nejznámější budova navržená Wojciechem Jarząbkem, kterou objednal Zygmunt Solorz, majitel Polsatu, první velké soukromé televizní společnosti v Polsku na počátku 90. let. Budova je známá tím, že většina návrhů byla vyrobena za 120 hodin. V době největší slávy se sklep budovy proměnil v bar, kde se natáčela reality show Bar. Žádost o zařazení do seznamu památek národního dědictví byla zamítnuta, ale vyvolala vášnivý spor o postmoderní dědictví raného nástupu kapitalismu v Polsku. Bylo přidáno na seznam zboží současné kultury, které poskytuje menší ochranu, ale stále podtrhuje význam Solpolu. Navzdory letitým protestům začala demolice v březnu 2022.

